

Handläggare
Carolina Morales
Telefon: 08-50825146
Linn Hemmingsson
Telefon: 08-508 25 327

Till
Socialnämnden
2025-12-09

Förutsättningar för boende för personer med samsjuklighet, äldre i hemlöshet och stödboende för kvinnor

Redovisning av budgetuppdrag

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner socialförvaltningens tjänsteutlåtande som rapportering av budgetuppdraget.
2. Socialnämnden uppdrar åt socialförvaltningen att fortsätta utreda frågan om boende för personer med komplex samsjuklighet under 2026.
3. Socialnämnden uppdrar åt socialförvaltningen att förbereda uppstart av ett boende för äldre personer över 65 år och personer under 65 år med motsvarande stöd- och omvårdnadsbehov, i hemlöshet.
4. Socialnämnden överlämnar ärendet till stadsdelsnämnderna och kommunstyrelsen för kännedom.

Sammanfattning

Socialnämnden uppdrogs i budgeten för 2025 att i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda förutsättningar för boende för personer med samsjuklighet, med särskild fokus på äldre och stödboende för kvinnor med skadligt bruk och beroende. Socialförvaltningen har under utredningen inhämtat information genom en workshopserie med stadsdelsförvaltningarna, socialförvaltningens område hemlöshet och brukarorganisationer, en fokusgrupp med socialförvaltningens område boende vuxna, en intern referensgrupp, samt tagit del av rapporter och litteratur kring de aktuella målgrupperna.

Förvaltningen konstaterar att det finns behov av att under 2026 göra löpande uppföljningar av i vilken utsträckning Hjorthagens boende tillgodoser efterfrågan på stödboende för kvinnor med pågående skadligt bruk och beroende.

Förvaltningen ser behov av ett boende för äldre personer över 65 år och personer under 65 år med motsvarande stöd- och

Socialförvaltningen

Storforsplan 36
Box 44
123 21 Farsta
Växel 08-50825000
Fax
socialforvaltningen@stockholm.se
<https://start.stockholm>

omvårdnadsbehov. Vidare ser förvaltningen behov av att fortsätta utreda frågan om boende för personer med svår samsjuklighet.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner socialförvaltningens tjänsteutlåtande som rapportering av budgetuppdraget.

Bakgrund

Socialnämnden fick i budgeten för 2025 i uppdrag att i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda förutsättningar för boende för personer med samsjuklighet, med särskild fokus på äldre och stödboende för kvinnor med skadligt bruk och beroende.

Tidigare genomförda utredningar¹²³ har visat på att det finns ett behov av boenden för de grupper som innefattas av uppdraget.

Ärendet

I det följande redogör förvaltningen för uppdragets genomförande och resultat.

Avgränsning

Uppdraget omfattar personer med samsjuklighet, äldre personer över 65 år samt kvinnor med pågående skadligt bruk och beroende av alkohol eller narkotika. Utredningen inbegriper nämnda målgrupper som *befinner sig i hemlöshet*. Utredningen inkluderar därmed inte personer inom målgrupperna som har ett stadigvarande boende som inte räknas som en hemlöshetssituation enligt stadens hemlöshetsdefinition⁴.

Vad gäller ålder så dras ingen skarp åldersgräns vid 65 år utan även något yngre än 65 år inkluderas, detta då målgruppen generellt åldras snabbare och kan därmed i yngre åldrar ha större omvårdnadsbehov än genomsnittet.

Genomförande

Socialförvaltningen har under utredningen inhämtat information genom:

- En workshopserie om tre workshops med chefer från stadsdelsförvaltningarna/socialförvaltningens område

¹ [Nollvision - inga äldre ska leva i hemlöshet i Stockholms stad.pdf](#)

² [Uppföljning av implementeringen av hemlöshetsprogrammet](#)

³ PM Samsjuklighet. Rapportering av budgetuppdrag 2023 (dnr SOF 2023/620)

⁴ Som personer i hemlöshet räknas de som saknar egen eller förhyrd bostad och som inte bor i något stadigvarande inneboendeförhållande samt är hänvisade till tillfälliga boendalternativ eller som sover utomhus. Personer som bor på institutioner, i familjehem, annan vårdinrättning eller akuta boendelösningar och som inte har någon bostad ordnad vid en eventuell utskrivning räknas också som levande i hemlöshet. Som personer i hemlöshet räknas också de som tillfälligt bor hos olika kamrater eller bekanta (max tre månader).

hemlöshet och representanter från brukarorganisationer. I denna del har uppdraget processats parallellt med uppdragen att utreda förutsättningar för centralisering av försöks- och träningslägenhetsverksamheten (dnr SOF 2025/753) respektive utreda möjligheten till stadsövergripande insatser i form av case management (CM) och boendestöd (SOF 2025/769).

- En fokusgrupp med chefer från förvaltningens område boende vuxna.
- En intern referensgrupp med utredare och chefer inom socialförvaltningens avdelningar för strategi och utveckling respektive socialt stöd, samt en strateg från äldreförvaltningen.
- Rapporter och litteratur kring de aktuella målgrupperna – bland annat senaste hemlöshetskartläggningen⁵ och socialtjänstinspektörernas granskning av personer i långvarig hemlöshet⁶.

Resultat

Boende för personer med samsjuklighet

Erfarenheter från stadsdelsförvaltningar, område boende vuxna, hemlöshetskartläggningen och inspektörernas granskning av personer i långvarig hemlöshet indikerar att det finns behov som i dagsläget inte tillgodoses för personer med komplex samsjuklighet.

Stadsdelsförvaltningarna lyfte under workshopserien särskilda svårigheter att hitta en lämplig boendelösning för personer med komplex samsjuklighet, särskilt i de fall där de har omedicinerade psykiatriska sjukdomar och utåtagerande beteende. Bilden överensstämmer med socialtjänstinspektörernas granskning som visar på att personer med komplex samsjuklighet blir kvar på akutboenden då det saknas boendalternativ som kan möta dessa personers behov. I många fall har personerna också en permanent funktionsnedsättning och därmed långvariga stödbehov som i dagsläget är svåra att tillgodose inom befintliga boendeformer.

Socialförvaltningen bedömer att det finns behov av att utveckla en ny boendeform för att kunna möta dessa komplexa behov. Detta kräver en mer djuplodande behovsanalys, bland annat kring kompetensbehov, bemanning och samverkansformer än vad som har varit möjligt att åstadkomma inom ramen för denna utredning.

Stödboende för kvinnor med pågående skadligt bruk och beroende. Behovet av ett stödboende för kvinnor i pågående skadligt bruk och beroende har signalerats till socialförvaltningen under ett flertal år.

⁵ [Personer som lever i hemlöshet i Stockholms stad 25-26 september 2024](#)

⁶ [Bilaga - Långvarig hemlöshet - Socialtjänstinspektörernas kvalitetsgranskning](#)

Hjorthagens boende som öppnade i mars i år erbjuder platser för både kvinnor och män. Det är i nuläget dock svårt att bedöma vilka behov som boendet i Hjorthagen på sikt kommer att tillgodose för målgruppen. Under utredningens gång har det från flera håll uttryckts viss oro kring att en del kvinnor på grund av våldsutsatthet inte kan bo blandat med män, samt att en del kvinnor i målgruppen inte klarar av självhushåll i den utsträckning som behövs för att kunna bo på Hjorthagens boende.

Förvaltningen konstaterar att det finns behov av att under 2026 göra löpande uppföljningar av i vilken utsträckning Hjorthagens boende tillgodoser efterfrågan på stödboende för kvinnor med pågående användning av alkohol eller narkotika.

Boende för äldre personer i hemlöshet

Även behovet av ett boende för äldre personer i hemlöshet har signalerats till förvaltningen under ett flertal år. Resultaten av 2024 års hemlöshetskartläggning tillsammans med erfarenheter från socialförvaltningens område boende vuxna visar att det finns behov som i dagsläget inte tillgodoses. Andelen äldre personer inom socialförvaltningens stödboenden har ökat och det finns omvårdnadsbehov som är utmanande att tillgodose. Det har under utredningens gång framgått att det finns personer under 65 år som har motsvarande omvårdnadsbehov som personer över 65 år till följd av långvarig hemlöshet och komplex problematik.

Stadsdelsförvaltningarna gav under workshopserien uttryck för att det finns behov av en boendeform för äldre personer som både har ett omsorgsbehov och ett pågående skadligt bruk och beroende. Stadsdelsförvaltningarna uttryckte också att det är viktigt att utgå från en kvarboendepprincip för målgruppen. Under utredningen har framkommit att det möjligen är så att en del av de personer som idag bor på vård- och omsorgsboendet Gamlebo inte har behov som motsvarar vårdnivån på Gamlebo. Det kan vara så att det framförallt är personernas behov av ett boende med kvarboendepprincip som påverkat bedömningen av rätt till insatsen i de fallen.

I forskning avseende äldre med skadligt bruk och beroende lyfts behov av en boendemodell som kombinerar tolerans och omhändertagande med möjligheter att komma vidare för den som vill ta ut ur sitt skadliga bruk och beroende.⁷ Socialtjänsten har i detta ett viktigt ansvar för den individuella uppföljningen, vilket förutsätter en systematisk målsättningsprocess. Denna bör utformas

⁷ *Är det något särskilt med äldres missbruksproblem?* Tove Harnett och Jeanne Höygarð Böytler i *Perspektiv på utsatthet och problem under åldrandet* Håkan Jönson (red.), 2022

i nära samverkan med andra relevanta aktörer och med hänsyn till den enskildes önskemål och behov.⁸

Under utredningens gång har det blivit tydligt att det råder olika kulturer inom stadsdelsförvaltningarna avseende vilka insatser äldre har tillgång till. Till exempel har vissa stadsdelsförvaltningar en informell 65-årsgräns för att beviljas försöks- och träningslägenheter medan någon sådan åldersgräns inte finns i andra stadsdelsförvaltningar. Detta indikerar att det finns behov av att se över samtliga befintliga boendeformer för äldre i hemlöshet. Det är i sammanhanget viktigt att poängtera att det är behovet av insats som ska vara i fokus, och inte ålder. Personer som under längre tid levt i hemlöshet åldras generellt snabbare och kan därmed i yngre åldrar ha större omvårdnadsbehov än genomsnittet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för strategi och utveckling. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 3 december 2025. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 4 december 2025.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Inom staden finns olika bostadssociala resurser i arbetet för att motverka hemlöshet. Denna utredning visar likt tidigare genomförda utredningar⁹ att dessa resurser används på olika sätt vid olika stadsdelsförvaltningar. Att använda stadens bostadssociala resurser på ett effektivt och likställt sätt är en förutsättning för hållbara resultat i arbetet för att motverka hemlöshet. Att använda resurserna effektivt innebär också att tillgängliggöra de olika boendeformerna utifrån behov, och inte begränsa utifrån exempelvis ålder.

Förvaltningen ser mot bakgrund av det ett behov av att fortsätta att arbeta med frågor kring bostadssociala resurser ur ett brett perspektiv, som omfattar stadens samtliga bostadssociala resurser. Förvaltningen utvecklar tankarna kring detta i ärendet om att utreda möjligheten att centralisera försöks- och träningslägenhetsverksamheten, diarienummer SOF 2025/753.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden uppdrar åt socialförvaltningen att fortsätta utreda frågan om boende för personer med komplex samsjuklighet under 2026.

⁸ *Specialiserade boenden för äldre med långvarig missbruksproblematik Lärdomar, utmaningar och rekommendationer* Tove Harnett och Håkan Jönson, Lunds universitet 2023

⁹ [Genomlysning av Stockholms stads sociala lägenheter inklusive utredning om boenden för komplexa målgrupper](#)

Förvaltningen föreslår att socialnämnden uppdrar åt socialförvaltningen att förbereda uppstart av ett boende för äldre personer över 65 år och personer under 65 år med motsvarande stöd- och omvårdnadsbehov, i hemlöshet.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner socialförvaltningens tjänsteutlåtande som rapportering av budgetuppdraget.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden överlämnar ärendet till stadsdelsnämnderna och kommunstyrelsen för kännedom.

Veronica Carstorp Wolgast
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Lina Blombergsson
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Carstorp Wolgast, Socialdirektör	2025-11-28
Lina Blombergsson, Avdelningschef	2025-11-28